

וְאִתּוֹ מְרַכְבֵּה לְתַתָּא מְזַעֵיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ מִטְטָרוֹן. אָדָם הַקָּטָן. דְּבִמְרַכְבֵּה דִּילִיָּה דְּאִיהוּ פְרָדָס, רְדִיפִי מִיָּא דְּאוּרִיָּתָא, דְּנַפְיָק מְגוּ פְרָדָס דִּילִיָּה, לְתַלְתּוּ מְאַרְבַּע, דְּאִתְמַר עַלֵּיהּ, אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרָדָס, וְהָא אִתְמַר.

דְּאִיהוּ צְפָרָא דְּחֻזָּא רַבָּה בַר בַּר חֲנָה, לְכִיף יָמָא דְּאוּרִיָּתָא, דְּיָמָא מְטִי עַד קְרִסוֹלוֹי. וְרִישֵׁיהּ מְטִי עַד צִית שְׁמִיָּא, וְלֹא אֶכְשִׁילוּ תַלְתּוּ בֵּיהּ, מִשּׁוּם דְּנַפְיָשִׁי מִיָּא דִּילִיָּה, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּרִדִּיפִי מִיָּא וְאוּקְמוּהָ.

אֲבַג כְּלִיל לֹוֹן דְּסַלְקִין לְשִׁית, לְקַבֵּל אֲתוּוֹן מְטָטְרוֹן. רְבִיעָאָה ד', (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דְּקָה, דְּתַמֵּן אֲתִי מְלָפָא. וְאִיהוּ אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכֶּסֶף.

א י"י, מִים עֲלִיוֹנִים, וּמִים תַּחְתּוֹנִים. דְּלִית בִּינֵיהוּ אֶלָּא כְּמֵלָא נִימָא, דְּאִיהוּ ו', נְטוּי בִּינֵיהוּ, בְּרַקִּיעַ דְּאִיהוּ מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, דְּיִהֵא הַבְּדֵלָה בֵּין נוֹקְבָא לְדְכוּרָא.

בְּגִין דָּא (בראשית א) וְיִהִי מְבַדִּיל וְרָזָא דְּמֵלָה, יֵאֱהֻדוּנְהִי מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים י' עַלְאָה, מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת, י' תַּתְאָה. שִׁית אֲתוּוֹן בִּינֵיהוּ, כְּחוֹשְׁבֹן ו', דָּא מְטָטְרוֹן, דְּאִיהוּ בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְלִית תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשִׁית סְטָרִין כְּחוֹשְׁבֹן ו', אֶלָּא כְּהֵיא נְקוּדָה. וְהֵיא נְקוּדָה אִיהוּ יְחֻדָּא דְּכָלָא, וְאַסְהֵידַת עַל הָהוּא יְחִיד,

דְּלִית לִיהּ שְׁנִי, דְּאוּקְמוּהָ עַלֵּיהּ רַבָּנָן, שְׁצַרְיָךְ לִיְחֻדוֹ כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשְּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת עֲלָמָא. ב', שְׁמַיִם וְאָרֶץ. ג', עֲמוּדָא סְבִיל לֹוֹן. ד', אַרְבַּע חִינוּן. ה' פְּרִסְיָא. ו', שִׁית דְּרַגְיָן לְכְרִסְיָא.

וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י' יְיָחֻד דִּילִיָּה, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירָאָה דְּאָדָם. תַּשַּׁע, אִיהוּ לְקַבֵּל תַּשַּׁע אֲתוּוֹן. זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רְזָא דְּמֵאֲרִיָּהוּן.

דְּכַר אַחַר, צו אֲת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֲת קַרְבְּנֵי ה' - הַכֶּסֶף. ו' - שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְיָחֻד שְׁלוֹ, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תַּשַּׁע הוּא כְּנֻגַד תַּשַּׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּדְעִים סוּד רַבּוֹנָם.

דְּכַר אַחַר צו אֲת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֲת קַרְבְּנֵי לַחְמֵי לֵיחַ נְחוּחֵי - רַבִּי יְהוּדָה

וְיֵשׁ מְרַכְבֵּה לְמִטָּה מְזַעֵיר אַנְפִּין, שְׁהוּא מְטָטְרוֹן, אָדָם הַקָּטָן. שְׁבַמְרַכְבָּתוֹ, שְׁהִיא פְרָדָס, זוֹרְמִים בְּמֵהִירוֹת מִים שֶׁל הַתּוֹרָה שִׁיּוּצָאִים מִתּוֹךְ פְּרָדָס שְׁלוֹ לְשִׁלְשׁ מְאַרְבַּע, שְׁנֵאמַר עַלֵּיהֶם אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרָדָס, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

שְׁהוּא צְפוּר שְׁרָאָה רַבָּה בַר בַּר חֲנָה לְחוּף יָם הַתּוֹרָה, שְׁהֵם הִגִּיעַ עַד קְרִסְלֵיו, וְרֵאשׁוּ הִגִּיעַ עַד קְצֵה הַשְּׁמַיִם, וְלֹא נִכְשְׁלוּ בּוֹ שְׁלֶשֶׁה מִשּׁוּם שְׁתַּמִּים שְׁלוֹ רַבִּים, אֶלָּא מִשּׁוּם זְרַמַּת הַמַּיִם, וּפְרִשׁוּהָ.

אֲבַג כּוֹלָל אוֹתָם שְׁעוּלִים לְשַׁשׁ, כְּנֻגַד אוֹתֵיּוֹת מְטָטְרוֹן. רְבִיעֵי ד', (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דְּקָה, שְׁשֶׁם כָּא הַמְּלָךְ, וְהוּא אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכֶּסֶף.

א י"י - מִים עֲלִיוֹנִים וּמִים תַּחְתּוֹנִים, שְׁאִין בִּינֵיהֶם אֶלָּא כְּמֵלָא נִימָה, שְׁהוּא ו' נְטוּי בִּינֵיהֶם בְּרַקִּיעַ שְׁהוּא מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, שְׁתַּהֵא הַבְּדֵלָה בֵּין נְקֻבָּה לְזָכָר. לְכֵן, (בראשית א) וְיִהִי מְבַדִּיל. וְסוּד הַדְּכָר - יֵאֱהֻדוּנְהִי מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים - י' עֲלִיוֹנָה.

מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת - י' תַּחְתּוֹנָה. שֶׁשׁ אוֹתֵיּוֹת בִּינֵיהֶם, כְּחוֹשְׁבֹן ו', זֶה מְטָטְרוֹן, שְׁהוּא בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְאִין תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשֶׁשֶׁה צְדָדִים כְּחוֹשְׁבֹן ו', אֶלָּא בְּאוֹתָהּ נְקוּדָה. וְאוֹתָהּ נְקוּדָה הִיא יְחֻד הַכֹּל, וּמְעִידָה עַל אוֹתוֹ יְחִיד שְׁאִין לוֹ שְׁנִי, שְׁפָרְשׁוּ עַלֵּיהּ רַבּוּתֵיהוּן שְׁצַרְיָךְ לִיְחֻד אוֹתָהּ כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל הַשְּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. ב' - שְׁמַיִם וְאָרֶץ. ג' - עֲמוּד שְׁפוּבָל אוֹתָם. ד' - אַרְבַּע חִיּוֹת.

ה' - הַכֶּסֶף. ו' - שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְיָחֻד שְׁלוֹ, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תַּשַּׁע הוּא כְּנֻגַד תַּשַּׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּדְעִים סוּד רַבּוֹנָם.

לְחַמֵּי לְאֲשֵׁי רֵיחַ נִיחוּחֵי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּקָרְבָּנָא אֵית עֶשֶׂן, וְאֵית רֵיחַ, וְאֵית רֵיחַ נִיחוּחַ, עֶשֶׂן אִיהוּ מִסְטָרָא דְדִינָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים כט) כִּי אֲזַיְעֶשֶׂן אֶף יֵי. (תהלים יח) עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ וְאֵשׁ מִפִּי תֹאכַל. רֵיחַ נִיחוּחֵי, רַחֲמֵי. (שיר השירים ג) וְרֵיחַ אַפְּךָ כַּתְּפוּחִים.

אָמַר, בְּקָרְבָּן יֵשׁ עֶשֶׂן, וְיֵשׁ רֵיחַ, וְיֵשׁ רֵיחַ נִיחוּחַ. עֶשֶׂן הוּא מִצַּד הַדִּין, זֶהוּ שְׂכָתוּב (דברים כט) כִּי אֲזַיְעֶשֶׂן אֶף ה'. (תהלים יח) עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ וְאֵשׁ מִפִּי תֹאכַל. רֵיחַ נִיחוּחֵי, רַחֲמִים. (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אַפְּךָ כַּתְּפוּחִים.

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְהָא תְרוּוֹיְהוּ עֶשֶׂן וְרֵיחַ, אֵינּוּן בְּאָף, וְקִרְאִין סְהַדִּין. חַד, עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ. וְתַנְיָנָא, וְרֵיחַ אַפְּךָ כַּתְּפוּחִים. וְאִמְאֵי אַתְקֵרֵי חַד עֶשֶׂן דִּינָא וְתַנְיָנָא רַחֲמֵי. אֲלָא, בְּחוּטְמָא אֵית תְּרִין חִלּוּנִין, וְאִתְמַר בְּשִׁמְאֵלָא, עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ, מָאֵי עֲלָה. אֲלָא מִלְבָּא דְאִיהוּ בְּשִׁמְאֵלָא, לְקַבֵּל גְּבוּר. מִימִינָא נַחֲתֵי רִיחָא לְגַבִּיָּה, לְקַרְרָא לֵיה, וְלִשְׁכַּבְכָּא רוּגְזִיָּה, מִסְטָרָא דְחֶסֶד, דְּתַמְן מוּחָא. חֲכָמָה לִימִינָא, הַרוּצָה לְהַחֲפִים נְדָרִים. בִּינָה בְּלִבָּא, כְּלַפֵּי שְׁמָאֵלָא, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין. וּבְגִין דָּא עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ, מִן בִּינָה לְגַבִּי חֲכָמָה, דְּאִיְהִי לִימִינָא, וּמִקַּבֵּל לֵיה בְּחַדְוָה, בְּגוּנָא דְלִיּוּאֵי.

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמֵן, וְהָרֵי שְׁנִיָּהם - עֶשֶׂן וְרֵיחַ - הֵם בְּאָף, וְהַפְּסוּקִים מְעִידִים. אַחַד, עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ. וְהַשְּׁנִי, וְרֵיחַ אַפְּךָ כַּתְּפוּחִים. וְלָמָּה נִקְרָא אַחַד עֶשֶׂן דִּין, וְהַשְּׁנִי רַחֲמִים? אֲלָא, בַּחֲטָם יֵשׁ שְׁנֵי חִלּוּנוֹת, וְנִאָמַר בְּשִׁמְאֵל, עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ. מָה עֲלָה? אֲלָא מִהֵלֶב שְׁהוּא בְּשִׁמְאֵל, כְּנֶגֶד גְּבוּר. מִמִּין יוֹרְדַת אֵלָיו רוּחַ לְקַרְרוֹ וְלִשְׁכַּף רְגוּזוֹ, מִצַּד הַחֶסֶד, שְׁשֵׁם הַמַּח. חֲכָמָה לִמִּין - הַרוּצָה לְהַחֲפִים נְדָרִים. בִּינָה בְּלִב, כְּלַפֵּי שְׁמָאֵל - הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין. וְלִכּוֹן עֲלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ, מִבִּינָה לְחֲכָמָה, שְׁהִיא לִמִּין, וּמִקַּבְלוֹ בְּחַדְוָה, כְּנֶגֶד הַלּוּיִם.

וְהָאֵי עֶשֶׂן לֹא סְלִיק, אֲלָא עַל יְדֵי אֵשׁ, דְּאֲדִלִיק בְּעֵצִים, דְּאֵינּוּן אֲבָרִים מְלִיזִין פְּקוּדִין, עֲצֵי עוֹלָה. מְאָרֵי תוֹרָה, אֲוִרְיָתָא דְאִיְהִי אֲדִלִיקַת בְּהוּן, אֵשׁ בְּתוֹקְפָא דְגְבוּרָה, וְעֲלָה עֶשֶׂן בְּהוּן. בְּבִינָה עֶשֶׂן הַמְעַרְכָּה.

וְעֶשֶׂן זֶה לֹא עוֹלָה, אֲלָא עַל יְדֵי אֵשׁ שְׂדוּלֵק בְּעֵצִים, שְׁהֵם אֵיבָרִים מְלָאִים מְצוּוֹת, עֲצֵי עוֹלָה. בְּעֲלֵי תוֹרָה, תוֹרָה שְׁהִיא נִדְלָקַת בְּהֵם, אֵשׁ בְּחֹזֶק הַגְּבוּרָה, וְעֲלָה עֶשֶׂן בְּהֵם. בְּבִינָה עֶשֶׂן הַמְעַרְכָּה.

וּמַדְסְלִיקַת לְאָף, אַתְקֵרֵי קְטֻרֶת, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים אב) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶת בְּאָפְךָ. וְלִית דְּבִטִיל מוֹתָנָא בְּעֲלָמָא, פְּקֻטָּת, דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא דְדִינָא בְּרַחֲמֵי, עִם רֵיחַ נִיחוּחַ בְּאָף. תְּרַגּוּם דְּקֶשֶׁר קְטִירוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַפְּאָה חוּלְקָנָא דְרוּוּחָנָא מְלִין סְתִימִין בְּאַתְגְּלִיָּא. עוֹד אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּבַתֵּר דְּצוֹלָתָא אִיְהִי כְּקָרְבָּנָא, מָאֵן דְּיִימָא פְטוּם הַקְטֻרֶת, בְּתַר תְּהִלָּה לְדוּד, בְּטִיל מוֹתָנָא מִבֵּיתָא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, כְּעַן בְּעֵי לְמַנְדַּע, אֵיף אַתְקִינוּ צְלוֹתִין לְקַבֵּל קְרַבְנִין. אֲלָא תַלַּת צְלוֹתִין, לְקַבֵּל אֶת הַפְּכָשׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְר, דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחְרִית, דְּאִתְמַר בְּה,

וּמִשְׁעוֹרָה לְאָף, נִקְרָא קְטֻרֶת, זֶהוּ שְׂכָתוּב (דברים אב) יְשִׁימוּ קְטוֹרֶת בְּאָפְךָ. וְאֵין הַמְבַטֵּל מוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ קְטֻרֶת, שְׁהִיא קְשׁוּר הַדִּין בְּרַחֲמִים עִם רֵיחַ נִיחוּחַ בְּאָף. תְּרַגּוּם שֶׁל קֶשֶׁר - קְטִירוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ שְׁהַרוּחָנוּ דְבָרִים גְּסָתָרִים בְּגָלוּי. עוֹד אָמַר מְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, שְׂאֵחַר הַתְּפִלָּה, שְׁהִיא כְּמוֹ קְרַבָּן, מִי שְׂיִאמַר פְטוּם הַקְטֻרֶת אַחַר תְּהִלָּה לְדוּד, מְבַטֵּל מוֹת מִן הַבֵּית.

אָמַר רוּעָה הַנְּאָמֵן, כְּעַת צְרִיף לְדַעַת אֵיף הַתְקִינוּ תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד קְרַבְנוֹת. אֲלָא שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, כְּנֶגֶד אֶת הַפְּכָשׁ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְר - זוֹ תְּפִלַּת שַׁחְרִית, שְׂנֵאמַר בְּה (בראשית ט) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בְּבִקְר